

Sabiedriskā apspriešana

par pamatnostādnes un ieteikuma par Savienības tiesību aktos noteikto izvēles iespēju un rīcības brīvību īstenošanu attiecībā uz mazāk nozīmīgajām iestādēm projektu

Jautājumi un atbildes

1. **Kāpēc saskaņotu izvēles iespēju un rīcības brīvību īstenošana tiek attiecināta arī uz mazāk nozīmīgajām iestādēm? Ko vēlaties panākt?**

ECB atbild par Vienotā uzraudzības mehānisma efektīvu un konsekventu darbību. ECB tās uzraudzības uzdevumu ietvaros jānodrošina, ka augstie uzraudzības standarti tiek konsekventi piemēroti attiecībā uz visām uzraudzītajām kredītiestādēm visās VUM iesaistītajās valstīs.

Viens no izvēles iespēju un rīcības brīvību projekta galvenajiem mērķiem bijis finanšu integrācijas sekmēšana, veicot piemērojamo uzraudzības noteikumu saskaņošanu, kā arī vienlīdzīgu darbības nosacījumu nodrošināšana attiecībā uz VUM uzraudzītajām bankām. Tas savukārt uzlabos banku noturību un vairo tirgus caurredzamību attiecībā uz atsevišķu kredītiestāžu un visas banku sistēmas drošumu.

2. **Kāds ir šādas rīcības juridiskais pamats?**

Saskaņā ar VUM regulu ECB var pieņemt noteikumus, pamatnostādnes, vispārējus norādījumus vai ieteikumus valstu kompetentajām iestādēm (VKI), lai nodrošinātu efektīvu un konsekventu VUM darbību.

3. **Vai varat paskaidrot, kāpēc tiek izmantoti atšķirīgi juridiskie instrumenti, lai saskaņotu izvēles iespēju un rīcības brīvību īstenošanu attiecībā uz nozīmīgajām un mazāk nozīmīgajām iestādēm?**

Atšķirīgu juridisko instrumentu izmantošana, lai saskaņotu izvēles iespēju īstenošanu nozīmīgo un mazāk nozīmīgo iestāžu uzraudzībai skaidrojama ar

pieņākumu sadali starp ECB un VKI. ECB tieši uzrauga nozīmīgās iestādes, bet VKI tieši uzrauga mazāk nozīmīgās iestādes.

Nozīmīgo iestāžu uzraudzībai tika pieņemti divi dažādi instrumenti – ECB regula un ECB norādījumi par Savienības tiesību aktos noteiktajām izvēles iespējām un rīcības brīvību. ECB pieņem regulas, kad nepieciešams īstenot specifiskus uzdevumus attiecībā uz politiku saistībā ar kredītiestāžu prudenciālo uzraudzību. ECB izvēlējās šo juridisko instrumentu, lai noteiktu, kā īstenot Savienības tiesību aktos noteiktās vispārēji piemērojamās izvēles iespējas un rīcības brīvību attiecībā uz nozīmīgajām kredītiestādēm.

Norādījumi nav juridiski saistošs instruments un tie sniedz norādes kopējās uzraudzības komandām par to, kā katrā atsevišķā gadījumā izvērtēt individuālus pieprasījumus un/vai lēmumus par izvēles iespēju vai rīcības brīvības īstenošanu.

Attiecībā uz mazāk nozīmīgo iestāžu uzraudzību ECB visaptverošās pārraudzības lomas ietvaros var pieņemt VKI adresētas vadlīnijas; saskaņā ar tām VKI jāveic uzraudzības uzdevumi un jāpieņem uzraudzības lēmumi. ECB plāno izmantot šīs pilnvaras, lai saskaņotu vispārēji piemērojamo izvēles iespēju un rīcības brīvību īstenošanu attiecībā uz mazāk nozīmīgo iestāžu uzraudzību, tādējādi sekmējot atbildē uz 1. jautājumu minētā mērķa izpildi. Savukārt, runājot par gadījumiem, kad VKI izvērtē mazāk nozīmīgo iestāžu iesniegumus par individuālu izvēles iespēju un rīcības brīvību īstenošanu, ECB plāno pieņemt (nesaistošu) ieteikumu VKI par specifikācijām, kas jāpiemēro no mazāk nozīmīgajām iestādēm saņemto iesniegumu izvērtēšanai.

4. **Kāpēc apspriešanai tiek piedāvāti divi dokumenti? Kādas ir atšķirības starp pamatnostādni un ieteikumu?**

Apspriešanai iesniegti divi atsevišķi instrumenti. Pirmais – pamatnostādne – ir juridiski saistošs instruments, kas nosaka kārtību, kādā VKI jāīsteno virkne mazāk nozīmīgajām iestādēm vispārēji piemērojamo izvēles iespēju un rīcības brīvību. Attiecībā uz šīm izvēles iespējām un rīcības brīvībām specifisks politikas pamatojums ļauj izmantot vienotu pieeju visām kredītiestādēm, lai nodrošinātu, ka kredītiestāžu prudenciālā uzraudzība tiek īstenota konsekventi un iedarbīgi. Vienotā pieeja arī nodrošinās, ka finanšu pakalpojumus reglamentējošo vienoto noteikumu kopumu kredītiestādēm visās VUM iesaistītajās valstīs piemēro vienādi un ka šīm kredītiestādēm piemēro vienādus uzraudzības standartus.

Otrais dokuments – ieteikums – nav juridiski saistošs instruments. Tas sniedz norādījumus VKI par to, kā individuāli novērtēt dažas citas izvēles iespējas un rīcības brīvības, ko nepiemēro vispārēji. Vienota specifikāciju kopuma izveide ir nepieciešama, lai sekmētu konsekventu uzraudzības praksi VUM ietvaros. Nepieciešamības gadījumā tas arī nodrošinās vienlīdzīgu attieksmi pret nozīmīgajām iestādēm un mazāk nozīmīgajām iestādēm, kā arī vienlīdzīgus darbības nosacījumus visām kredītiestādēm visās VUM iesaistītajās valstīs. Turklāt ieteikumā

sniegti norādījumi VKI par to, kā īstenot un individuāli izvērtēt virkni izvēles iespēju un rīcības brīvību, kam nepieciešama īpaša vienota pieeja attiecībā uz mazāk nozīmīgām iestādēm.

5. **Vai tādējādi mazāk nozīmīgajām iestādēm netiek uzlikts pārāk liels slogs? Šīs iestādes caurmērā ir daudz mazākas.**

Izvēles iespējas un rīcības brīvības Eiropas banku likumdošanā ir galvenais atšķirību avots, piemērojot uzraudzības noteikumus. Uzraudzības darbiniekiem īstenojot šādas izvēles iespējas un rīcības brīvības, ja tās nav saskaņotas, ir daudz sarežģītāk un dažos gadījumos pat neiespējami veikt konsekventu un vienlīdzīgu banku uzraudzību VUM iesaistītajās valstīs.

Vairumā gadījumu tiek uzskatīts par atbilstošu piemērot to pašu izvēles iespēju un rīcības brīvību politiku nozīmīgajām iestādēm un mazāk nozīmīgajām iestādēm. Novērtējumā tika piemērots proporcionalitātes princips, lai nodrošinātu, ka izvēles iespēju un rīcības brīvību politikas piemērošana nerada pārmērīgu slogu mazāk nozīmīgajām iestādēm. Tā rezultātā tiek ierosināts, ka VKI drīkst izmantot elastīgu pieeju virknei izvēles iespēju un rīcības brīvību, attiecībā uz kurām saskaņošana netiek uzskatīta par nepieciešamu, lai nodrošinātu uzraudzības stabilitāti vai vienlīdzīgus darbības nosacījumus. Tāpat jāpatur prātā, ka daudzas izvēles iespējas un rīcības brīvības neattiecas uz mazāk nozīmīgajām iestādēm, jo tās, piemēram, attiecināmas tikai uz konsolidētām banku grupām vai iestādēm, kuras saistībā ar 1. pīlāru izmanto iekšējos modeļus.

6. **Vai pastāv tādi izvēles iespēju un rīcības brīvību gadījumi, kad tiks piemērota atšķirīga politika attiecībā uz nozīmīgajām iestādēm un mazāk nozīmīgajām iestādēm? Kādus kritērijus ECB ņēma vērā, lai pieņemtu lēmumu, vai piemērot mazāk nozīmīgajām iestādēm to pašu politiku, kas pieņemta attiecībā uz nozīmīgajām iestādēm?**

Izvēles iespēju un rīcības brīvību īstenošana attiecībā uz mazāk nozīmīgajām iestādēm tika analizēta, īpaši ņemot vērā proporcionalitātes principu, t.i., kādā mērā nepieciešams ieteikt atšķirīgu politiku konkrētu rīcības brīvību īstenošanai. Vairumā gadījumu politikas priekšlikumi attiecībā uz mazāk nozīmīgajām iestādēm neatšķiras no tiem, kas pieņemti attiecībā uz nozīmīgajām iestādēm. Salīdzinoši mazam skaitam izvēles iespēju un rīcības brīvību attiecībā uz mazāk nozīmīgo iestāžu uzraudzību ierosināts noteikt specifisku politiku, kas atšķiras no nozīmīgajām iestādēm pieņemtās nostājas. Tam ir dažādi iemesli.

Dažos gadījumos vienkārša atsauce uz nozīmīgajām iestādēm pieņemto politiku nav iespējama, jo politikas priekšlikumam jāietver arī ECB un VKI sadarbība (piemēram, izvēles iespējas, kas saistītas ar noteiktu notikumu, piemēram, norēķinu sistēmas darbības pārtraukumu visas sistēmas mērogā vai konkrētiem instrumentiem, kā

piemēram nodrošinātajām obligācijām). Citos gadījumos proporcionalitātes principa piemērošana varētu nozīmēt atšķirīgus politikas priekšlikumus attiecībā uz mazāk nozīmīgajām iestādēm. Turklāt Kapitāla prasību regulā vairākas izvēles iespējas saistītas ar pārejas pasākumiem. Attiecībā uz pārejas pasākumiem, kuri beidzas 2017. gada beigās, tiek ierosināts nepieņemt politikas priekšlikumus mazāk nozīmīgo iestāžu uzraudzībai, jo tad automātiski beigsies šo prasību atšķirības.

Tiek arī ierosināts ļaut VKI saglabāt elastību attiecībā uz vairākām izvēles iespējām un rīcības brīvībām, kuru saskaņošana nav uzskatāma par nepieciešamu, lai nodrošinātu uzraudzības stabilitāti vai vienlīdzīgus darbības nosacījumus.

7. Vai nākotnē tiek plānots izskatīt līdz šim neaplūkotas izvēles iespējas un rīcības brīvības?

Saistībā ar dažām izvēles iespējām un rīcības brīvībām būs nepieciešami turpmāki pasākumi, lai formulētu konkrētu politikas nostāju, un tie galvenokārt būs jāveic Eiropas Banku iestādei vai Eiropas Komisijai. Turklāt saistībā ar dažām izvēles iespējām un rīcības brīvībām ECB varēs precizēt piemērojamo politiku un kritērijus vien pēc tam, kad tā būs guvusi pieredzi konkrētu gadījumu izvērtēšanā.

Ja nākotnē attiecībā uz šīm izvēles iespējām un rīcības brīvībām nozīmīgo iestāžu uzraudzībai tiks izstrādāta konkrētāka politika un specifikācijas, ECB ciešā sadarbībā ar VKI novērtēs, kādā mērā šī politika un specifikācijas jāattiecinā uz mazāk nozīmīgo iestāžu uzraudzību.